

Kriminalvården, huvudkontoret
601 80 Norrköping

Begäran om yttrande

Bakgrund

Den 24 februari 2020 fattade den dåvarande generaldirektören inom Kriminalvården beslut om en ny hantering av intagnas medel. Enligt vad JO inhämtat innebär beslutet i korthet att personer som är intagna i häkte eller anstalt från och med den 29 februari 2020 inte längre får ta emot andra medel än sådana som betalas ut av Kriminalvården eller som utgör ersättning enligt socialförsäkringsbalken.

Efter att beslutet fattades har det kommit in ett stort antal anmälningar till JO med klagomål som rör dels beslutet i sig, dels de konsekvenser beslutet får för intagna och deras anhöriga. Klagomålen handlar bl.a. om att intagna inte har tillräckligt med medel för att kunna köpa telefonkort, frimärken, fika till anhöriga som kommer på besök, apoteksvaror och varor som komplettering till de måltider som erbjuds. Det har också framförts att intagna inte kommer kunna betala för tandvård, glasögon och medicinska hjälpmedel samt kopior av allmänna handlingar. Vidare har intagna i häktet Kronoberg uttryckt sitt missnöje med att det uppstått brist på rena kläder och sängkläder eftersom intagna som har sysselsättning i anstalten Halls tvätteri strejkat i protest mot beslutet. Flera anmälare har tagit upp att bristen på sysselsättning i såväl häkten som anstalter ger de intagna begränsade möjligheter att tjäna pengar.

Jag har idag beslutat att inom ramen för ett initiativärende utreda Kriminalvårdens överväganden inför myndighetens beslut, det rättsliga stödet för åtgärden och de konsekvenser som beslutet kan komma att få för intagna.

Begäran om yttrande m.m.

Kriminalvården anmodas nu att yttra sig till JO. Yttrandet ska innehålla en redogörelse för följande.

1. En närmare beskrivning av Kriminalvårdens beslut den 24 februari 2020 och dess innebörd. Vad är bakgrunden till och syftet med beslutet? Vilka överväganden gjordes inför beslutet? Svaret i denna del ska innefatta en

beskrivning av de alternativa och mindre ingripande åtgärder som därvid prövats. Om det pågår ett arbete för att revidera beslutet eller en översyn av andra för verksamheten styrande dokument ska en redogörelse lämnas även för detta.

2. Vilket är det rättsliga stödet för Kriminalvårdens beslut? Svaret i denna del ska innefatta en analys av bl.a. beslutets förenlighet med intagnas grundläggande fri- och rättigheter samt med de rättigheter som tillkommer barn enligt lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.
3. Hur har insättning av privata medel till intagna respektive ersättning som har betalats ut av Kriminalvården eller annan myndighet tidigare hanterats och på vilket sätt har systemet och rutinerna anpassats till den nu gällande ordningen? Redogörelsen ska omfatta en beskrivning av hur intagna i häkte och anstalt före beslutet den 24 februari 2020 har kunnat disponera medel för att betala för sådant som tandvård, glasögon, telefonkort, frimärken och andra kioskvaror, samt hur de intagna framöver ska kunna göra motsvarande inköp.
4. Det finns anledning anta att det aktuella beslutet kommer att öka de intagnas efterfrågan på sysselsättning. Det råder emellertid brist på sysselsättning i häkten och anstalter. Hur avser Kriminalvården att möta detta?
5. Vad har Kriminalvården vidtagit för åtgärder för att informera och förbereda dem som berörs av beslutet och för att hantera de negativa konsekvenser som beslutet kan komma att få för de berörda? Av redogörelsen ska framgå dels när och på vilket sätt de intagna informerades om beslutet och dess närmare innebörd samt förbereddes på konsekvenserna, dels när och hur andra som berörs fick motsvarande information. I sistnämnda avseende kan det röra sig om t.ex. en situation där polisen ska återlämna kontanter till en intagen efter ett hävande av beslag eller när en advokat haft hand om en intagens medel på ett klientmedelskonto.
6. Vad har Kriminalvården vidtagit för åtgärder för att säkerställa de intagnas kontakter med anhöriga, särskilt barn, genom t.ex. telefonsamtal och brev?
7. Hur hanterar Kriminalvården intagnas möjlighet att skicka brev till myndigheter? Hur ska t.ex. en intagen som saknar medel kunna kommunicera med en domstol eller myndighet i en angelägenhet där det löper en svars- eller överklagandefrist och hur ska han eller hon kunna göra en anmälan till JO?
8. Hur hanterar Kriminalvården andra negativa konsekvenser som beslutet sägs ha fått eller kan komma att få? Det påstås t.ex. att intagna i anstalten Hall, med sysselsättning i tvätteriet, har protesterat mot beslutet och att det lett till brist på rena kläder och sängkläder i häktet Kronoberg. Vilka andra negativa konsekvenser för de intagna har Kriminalvården uppmärksammat? Se även under Bakgrund ovan.

9. Kriminalvården ska vidare lämna de ytterligare upplysningar som enligt myndighetens bedömning är av betydelse för JO:s prövning av ärendet.

I samband med remissvaret ska Kriminalvården ge in relevant skriftlig dokumentation till JO, såsom beslutet den 24 februari 2020 och andra med det sammanhängande styrande dokument samt den skriftliga information som myndigheten tillhandahållit intagna och andra berörda i samband med beslutet.

Senaste datum för Kriminalvårdens svar är den 15 juni 2020.

Katarina Pålsson
justitieombudsman

Moa Skerfving
områdesansvarig föredragande

Information om personuppgiftsbehandlingen hos JO finns på JO:s webbplats under <http://www.jo.se/sv/Om-JO/Behandling-av-personuppgifter/>